

Jaarvergadering Artemis

vereniging van producenten van biologische bestrijders
26-05-05

Openingswoord door de voorzitter Aad Vijverberg

In dit openingswoord sta ik stil bij vier verschillende aspecten, nl.:

1. De weg naar geïntegreerde gewasbescherming en de vele vreemde voorstellingen hieromtrent.
2. Onze inspanningen om geïntegreerde gewasbescherming te bevorderen.
3. De regelgeving rond biologische bestrijders en tenslotte:
4. De in ontwikkeling zijnde wetgeving op het terrein van gewasbeschermingsmiddelen.

Geïntegreerde gewasbescherming

Vorige maand, april 2005, verscheen een rapport van het LEI over het 'Krachtenveld rondom de omschakeling naar geïntegreerde gewasbescherming'.¹ Zo'n titel wekt bij mij verbazing op. Omschakelen doe je naar iets nieuws. Is geïntegreerde gewasbescherming iets nieuws? Uit het rapport is dit niet op te maken want de auteurs definiëren niet wat zij onder geïntegreerde gewasbescherming verstaan. Het rapport is opgesteld in opdracht van LNV. Wat de overheid onder geïntegreerde bestrijding verstaat is bekend. Het rapport 'Duurzame gewasbescherming'² vermeldt de volgende punten:

1. **Preventie** [met schone machi-

nes voor grondbewerking op een perceel komen, zaaizaad-ontsmetting, afvalhopen afdekken, ontsmettingsmatten bij ingang teeltruimte, luchtramen afdekken met gaas].

2. **Teelttechnische maatregelen** [resistente rassen gebruiken, vruchtwisseling, stoppel tijdig ploegen, kas schoonmaken].
3. **Waarschuwingssystemen** [spuiten afhankelijk van de ontwikkeling van de ziekteverwekker of de ontwikkelingskansen van deze].
4. **Niet chemische gewasbescherming** [biologische bestrijding, mechanische onkruidbestrijding, stomen, land inunderen ter bestrijding van aaltjes].
5. **Chemische gewasbescherming en toedieningstechnieken** [onderhoud spuit, kantdoppen gebruiken, preventieve en curatieve bespuiting toepassen] en tenslotte:
6. **Emissiebeperking** [niet spuiten bij harde wind, ramen sluiten tijdens bespuiting].

Deze lijst van zes punten wekt niet de indruk dat er iets nieuws onder de zon is. Of staat LNV inmiddels zover van de praktijk af dat men niet weet dat een aantal van deze punten dagelijkse kost is in de Nederlandse en Europese landbouw? Het LEI is weinig kritisch met de vraagstelling omgegaan. Als je niet definieert wat geïntegreerde gewasbescherming is, hoef je ook niet te weten waarnaar je moet omschakelen.³ Recht overeind blijft de doelstelling van de reductie van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het mi-

lieu: -95% in 2010 in vergelijking met 1998.

Ook de EU definieert 'integrated control'. Zij zegt hierover: Integrated control is the rational application of a combination of biological, biotechnological, [?] chemical, cultural or plant-breeding measures whereby the use of chemical plant protection products is limited to the strict minimum necessary to maintain the pest population at levels below those causing economically unacceptable damage or loss.

De overheden hebben, zo concludeer ik, een nieuwe definitie ingevoerd van geïntegreerde gewasbescherming: minimalisatie van de milieubelasting. Dat had men duidelijker kunnen zeggen dan men nu doet.

De inspanningen van de sector

Ik ben geïmponeerd en ook met een zekere trots vervuld als ik de vele moeiten zie die onze leden zich realiseren om de kennis over geïntegreerde gewasbescherming uit te dragen. De resultaten van die inspanningen zijn voor iedere geïnteresseerde zichtbaar. De 'eigen' contactorganen van onze leden leggen daar getuigenis van af maar ook in vakbladen kom ik onze leden vaak tegen met gedegen artikelen. Standaardwerken over aspecten van biologische bestrijding, zowel in druk als digitaal,

¹ Lauwere, C.C. de e.a., 2005. Samen kom je verder dan alleen. Het krachtenveld rondom de omschakeling naar geïntegreerde gewasbescherming. Rapport 7.05.01 LEI, Den Haag.

² Anonymus, 2004. Duurzame gewasbescherming. Beleid voor gewasbescherming tot 2010. LNV, Directie Landbouw.

³ Zie ook: Vijverberg, A.J., 2004. Toekomst biologische bestrijding. Gewasbescherming 34L: 18-19

zijn andere aspecten van de inspanningen van de sector om het idee van geïntegreerde bestrijding uit te dragen. Cursussen, lezingen en excursies complementeren dit beeld. Ik denk dat wij gezamenlijk de meest complete kennis van geïntegreerde bestrijding hebben. De tuinbouwtoeleveringsbedrijven, gekenmerkt door een gedegen kennis van gewasbeschermingsmiddelen en biologische bestrijders, vervullen naar mijn mening een essentiële rol in het proces van het verder stimuleren van geïntegreerde bestrijding.

Regelgeving biologische bestrijders

Biologische bestrijding is sinds dit jaar niet meer illegaal. Bestuivers nog wel, maar die worden tijdelijk 'gedoogd'. De minister mag dan met groot enthousiasme roepen over de beperking van de regel-druk maar tot heden hebben wij rond de biologische bestrijding alleen verhoging van de regeldruk gezien.

Toch is er geen reden tot pessimisme. De overheid gaat een Nationale Autoriteit opzetten die de regelgeving over de biologische bestrijding moet regelen. Heel nadrukkelijk zoekt de overheid samenwerking met ons om de regelgeving zo praktisch mogelijk in te vullen. Ik vind dat wij die handschoen moeten oppakken en aan de overheid (PD) onze expertise beschikbaar moeten stellen om tot een zo praktisch mogelijke regeling te komen. De leden van de werkgroep 'Biologische Bestrijders en Bestuivers' zijn van deze ontwikkeling op de hoogte en zullen

hieromtrent een dezer dagen nadere informatie ontvangen.

Onder de regelgeving van de biologische bestrijders vallen ook de nematoden. Ten aanzien van de nematoden ligt er een gevaar op de loer. In de voorstellen van de EU omtrent de nieuwe regelgeving over gewasbeschermingsmiddelen wordt voorgesteld nematoden in de regeling onder te brengen voor gewasbeschermingsmiddelen.⁴ Nematoden gaan dan, evenals microbiologische producten, lagere schimmels, virussen en GNO's⁵ onder het strenge regiem van het gewasbeschermingsmiddelen regiem vallen. Een in onze ogen allesbehalve logische ontwikkeling. Artemis ziet, samen met veel leden, deze ontwikkeling dan ook als ongewenst.

Regelgeving gewasbeschermingsmiddelen

Op het terrein van de regelgeving van gewasbeschermingsmiddelen lopen er op dit moment twee ontwikkelingen, namelijk:

- Een herziening van de bestrijdingsmiddelenwet. Dit ontwerp van wet ligt nu voor advies bij de Raad van State en:
- Een herziening van de Europese regelgeving. De Nederlandse overheid heeft over een eerste ontwerp vanuit de EU onlangs de mening gepeild van een aantal organisaties.

De herziening van de nationale wetgeving loopt voor op de Europese. Het zal duidelijk zijn dat zodra de EU regelgeving (91/414/EEG) herzien is óók de nationale regelgeving aangepast moet worden. Het EU recht is immers het uit-

gangspunt voor het nationale recht.

Welke belangrijke veranderingen lijken op dit terrein de komende jaren te gaan plaatsvinden? Ik noem er drie, namelijk:

1. De RUB⁶ verdwijnt. Werkzame stoffen zullen, om op Europees niveau erkend te worden, de moeilijke en dure weg moeten bewandelen waar de producenten van nematoden zo huiverig voor zijn. Qua ontwikkeling van middelen zal dit een rem voor de toekomst betekenen. Op de laatste Gewasbeschermingsmanifestatie was er dan ook een woordspeling te beluisteren op GNO: Geen Nuttig Onderzoek.⁷ Regelgeving zou wel eens een grote blokkade voor ontwikkelingen op dit vlak kunnen zijn.
2. In de nieuwe regeling is een voorstel opgenomen voor weinig risicovolle producten. Het voorstel zegt hierover: Low-risk plant protection products are plant protection products which contain as active substance(s) only one or more of those listed in Annex 1B and which do not contain any substance(s) of concern.
3. m een actieve stof op annex 1B te krijgen moet een volledig dossier ingeleverd worden. Het zal ook duidelijk zijn, dat een zeer zorgvuldige analyse en consistente extractietechniek nodig zijn om te kunnen garanderen, dat de stof steeds een zelfde samenstelling heeft. Alle werkzame stoffen in een GNO moeten immers op de annex 1B staan. Dat wordt een gigantische klus. Het zou mij niet verbazen als voor GNO's de weg naar toelating nog gecompliceerder zou zijn dan voor synthetische middelen. Vanuit de in ontwikkeling zijnde regelge-

ARTIKEL

⁴ Draft SANCO D3 working document. Regulation, concerning the placing of plant protection products on the market.

⁵ Gewasbeschermingsmiddelen van Natuurlijke Oorsprong.

⁶ Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen.

⁷ Kogel, W.J. de, 2005. GNO's: Geeft Nieuwe Oplossing of Geen Nuttig Onderzoek. Gewasbescherming 36: 37 S.

⁸ GENOEG: Gewasbeschermingsmiddelen Oorsprong Effect Gebruiken. Het project werkt voor alle sectoren van land- en tuinbouw (breed dus).

ving bezien is er weinig reden om het optimisme van 'GENOEG breed'⁸ te delen.

4. De toelating van gewasbeschermingsmiddelen verloopt nu nog via een tweetrapsraket. De EU moet de werkzame stof goedkeuren en de nationale regering de formulering, inclusief de verpakking. De nationale regeringen raken wellicht (een deel?) van hun bevoegdheden kwijt. Die bevoegdheden worden dan overgedragen aan een regionale autoriteit. Nederland zou dan in een regio ingedeeld worden met Oostenrijk, België, Tsjechië, Duitland, Hongarije, Ierland, Luxemburg, Polen, Slowakije, Slovenië en het Verenigd Koninkrijk. Sommigen vinden dit een aantrekkelijk perspectief; anderen vrezen dat de tweetrapsraket door een drie-trapsraket vervangen wordt.

Het is mij bij de discussie zowel op het nationale als op het vlak van de EU duidelijk geworden dat de tijd van het gemakkelijk toelaten (de RUB periode) voorbij dreigt te gaan.

Ter informatie sluit ik hierbij een stuk in dat momenteel binnen de vereniging circuleert en dat een concept is voor de reactie naar de Nederlandse regering en de IBMA⁹

Some remarks on Draft Sanco D3 Working Document
(*revision 91/414/EEG*)
(page, article)

1. (4, 3-2). 'Low-risk plant protection products'. Natural products often contain a mixture of different products. Sometimes the composition of a product depends on the way of extraction.
2. (6, 3-18). Here will be placed a definition of pests. Why not a definition of diseases given?
3. (6, 3-19). We must realise ourselves that beneficials and bumblebees are no animals as defined in this document. Nevertheless, man keeps bumblebees and beneficials; man sometimes eats locusts (gospel of Marcus, chapter 1: John the Baptist). It is a very unclear definition.
4. (8, 3-23). I don't know what a 'biotechnological measure' is.
5. (8, 3-24). In The Netherlands it is forbidden to release animals without permission. Just this year (2005) we got permission to release a number of species of Arthropods and nematodes in relation with biological control. I don't see the logics of including nematodes in this regulation. Today the EU will include nematodes, to morrow arthropods. This is an undesirable development.
6. (8, 3-24). I ask myself if the group of 'lower' fungi is well defined. Only the Schizomyco-phyta and the Myxomycophyta or also the Phycomycetes?
7. (8, 27 and 28). In these articles is spoken about 'good plant protection practice' and 'Best Environmental Practice'. The last in capitals! The difference between the two practices is not clear. Good plant protection practice (as a part of good agricultural practice) is not always the best environmental practice?
8. (9, 5-4). If I understand this article well it is forbidden to produce within the EU a plant protection product that is not authorised in one of the member states (i.e. only authorised in the US).
9. (11, 6-1). This article will give a lot of problems in future. Nearly all plant protection products are toxic. The drift of all products is endless. And so, the row of neighbours to be informed is endless.
10. (12, 8-1 (c)). In this article ought to be mentioned also that a product should be withdrawn if biological control gives the same results as the application of a plant protection substance.
11. (13, 8-2 (b)). In this article ought to be mentioned also that a product should be withdrawn if biological control gives the same results as the application of a plant protection substance.
12. (17, 14-2). In this article is spoken about a special regime for glasshouses (and post harvest treatment). Why not spoken about 'protected cultivation' (included plastic houses)? Or about greenhouses? Seed treatment is mostly applied in a closed environment. Why not made also an exception for seed treatments?
13. (19, 17). In this article is not mentioned that the holder of an authorisation must notify the competent authority if there is any harmful effect on beneficials or pollinators.
14. (20, 18-1(a)). Why not mention here also beneficials and pollinators?

Artemis, The Netherlands.

⁹ International Biocontrol Manufacturers Association.